

Helle Ryding – en musisk fantasy-

Af Bent Rasmussen

Helle Ryding, f. 1959
i Vanløse, vokset op i Herlev. Student fra Herlev Statsskole i 1978. Jurist fra Københavns Universitet i 1984 med speciale i ophavsret. Hun har været ansat i Patentdirektoratet, været privat rådgiver og har siden 2000 været ansat i CopyDan BilledKunst. Helle Ryding bor i Valby sammen med sin mand, solofløjtenisten Toke Lund Christiansen, og deres to drenge. "SKOLEBIBLIOTEKET" besøgte Helle Ryding i begyndelsen af januar.

Helle Ryding debuterede som børne- bogsforfatter i 2005 med fantasy-romanen "Den sorte ravns forbandelse", der handler om den spæde Elisa, der bliver anbragt på slottet Svaneborgs trappe. Grev Ulrich opfostrer hende som sin datter. Tolv år senere opdager Elisa – Elycia – at mørke kræfter efterstræber hende, og at hun selv ejer særlige egenskaber. Handlingen fortsætter for fuld fart i "De fire vinde", der udkom i 2006. Elycia må sammen med den jævnaldrende Virtus flygte fra den onde Scarpia og hans håndlangere, og sammen overvinder de et antal af farer. Trilogien "Morganas kilder" slutter med "Regnbuestøv", der udkom i oktober 2008. Situationen er, at Elycia er fange hos troldmanden Scarpia. Hun må nu bruge alle sine magiske evner for at finde sin mor - Koro-

naen Marquerite – og ikke nok med det: hun skal også redde landet Morgana fra mørkets kræfter. Det er utrolige ting, Elycia må igennem i den smukt og sindrigt vævede handling over de i alt 1.143 sider

Helle Ryding. Foto: Tina Brok Hansen

Hvad er det for kræfter, der får en jurist med ophavsret som speciale til at skrive fantasy-romaner for børn og unge?

"Jeg vil sige det sådan, at det ikke er kræfter, der er kommet. De har faktisk været der hele tiden, jeg har bare undertrykt dem. Jeg har altid været sådan en, der skrev novellestiler i skolen, og jeg har altid skrevet digte til skrivebordsskuffen. Så var jeg også en rigtig læsehest både som barn og ung. Jeg har egentlig aldrig drømt om at blive forfatter, men jeg har altid gået og konstrueret historier i mit hoved, og så har jeg vel også – et eller andet sted – følt mig lidt fejlplaceret som jurist. Ikke sådan, at jeg har været decideret ulykkelig, men jeg har godt vidst, at det ikke var her, jeg kunne leve min eventyrtrang rigtigt ud. Tit – når jeg har gået tur for eksempel – har jeg digtet historier inde i hovedet, eller jeg har haft små brudstykker, som jeg ikke har vidst, hvad jeg skulle stille op med.

Jeg har også prøvet at kanalisere det kreative ud ved at spille fløjte, jeg har også malet en del, men der har altid været mange historier inde i mig. En af grundene til, at historierne kom ud – eller at jeg blev klar over, at de kunne komme ud – var, at jeg kendte en journalist, som engang blev spurgt, hvorfor han ikke skrev bøger, når han nu var så god til at skrive. Han svarede: "Der er ingen bøger i mig!" Da han sagde det, så tænkte jeg øjeblikkeligt: "Jamen, det er der jo egentligt i mig!" Og så vidste jeg godt, at der lå noget og ventede – og tænkte, at en eller anden dag ville det nok komme ud.

Så begyndte min mand imidlertid at skrive på en bog ("Sebastians drøm". Borgen, 2004. Red.), og da han først begyndte, så tænkte jeg ved mig selv: "Nu gør jeg det!" – Og så gik jeg i gang. Jeg vidste helt fra begyndelsen af, at det skulle være en pige, der skulle være hovedperson, og ret hurtigt havde jeg skelettet til en historie."

Hvornår startede din interesse for at skrive?

"I folkeskolen, hvor jeg blev ansporet meget af især min dansklærer. Fx ringede hun hjem til mine forældre og fortalte, at hun var så glad for at læse det, jeg skrev. Så hun puffede faktisk rigtig meget til mig."

Skrev du fantasy allerede dengang?

"Det var i hvert fald noget med dyr, der oplevede ting og sager, men det var nu ikke fantasy – eller eventyr – alt sammen. Jeg læste mange eventyr som barn. Alt det med, at tingene ikke er, som man tror, de er, var lige noget for mig, fx at man ser en nisse, før man opdager, at det er et egern eller noget andet. Sådan har min fantasi altid været."

Du har jo også andre kreative interesser?

"Ja, jeg har spillet musik, siden jeg var

forfatter

ret lille og overvejede faktisk seriøst at skifte fra jurastudiet til musikkonservatoriet. Jeg har af eller anden mærkelig grund altid kæmpet med den kreative side af mig. Jeg har måske ikke været så flink til at fremme min kreativitet som til at undertrykke den. Jeg spillede som sagt rigtig meget og var tæt på at skifte til musikkonservatoriet for at spille fløjte. Det var faktisk lige nøjagtigt på dette tidspunkt, jeg lærte min mand at kende, han er professionel fløjtenist, og han siger faktisk, at jeg godt kunne have været kommet ind. Men fløjten er virkelig et svært instrument at gøre sig gældende på. Jeg spiller stadigvæk fløjte, bl.a. i en kvartet sammen med min mand og et andet par. Det er godt at skulle spille sammen med andre, for så får man nemlig øvet sig."

Hvor har du fået ideen til universet i trilogien, der jo er et "blandings-fantasy-univers" – altså med både en realverden og en fantasy-verden, der flettes ind i hinanden?

"Det er måske drømmen om at gå igennem garberobeskabet og træde ind i en anden verden. Elycia går fx igennem et maleri af sig selv. Det er en meget traditionel eventyropfattelse, men det er lige så meget den leg, jeg leger med mig selv om, at tingene ikke er, som de giver sig ud for at være."

Der er faktisk også en tredje verden?

"Ja, Marmoria er i virkeligheden et nyt plan, som opstår i "Regnbuestøv". Man kan ikke se fra Morgana til Marmoria. På samme måde forestiller jeg mig, at Elverhøj ligger som en lille ø imellem Midgård og Morgana. Jeg har også fået masser af ideer ved at gå og kigge op i stjernerne og forestille mig, hvor langt man skal ud, før vi kommer til en anden verden. Philip Pullman gør jo det samme i Nordlys-trilogien."

Men din verden er en nordisk-dansk verden?

"Ja, det har jeg virkelig sat en ære i at holde fast ved. Jeg er godt nok lidt uden for Danmark, for der er også lidt Norge og lidt Sverige med, men det meste skulle være genkendeligt. Vi behøver ikke at kigge til hverken Tyskland, England eller USA for at få alle de fantastiske landskaber med. Jeg har brugt af vores egen sagnverden og vores egen natur til at skabe min eventyrfortælling. Det var en grundidé, der ret hurtigt stod klart for mig. Jeg vil vise børnene – læserne – at vi har det hele lige for næsen af os. Elverhøj, Elverfolket, Midgård... Selvfølgelig har jeg digtet til, men jeg ville gerne have, at læserne kunne genkende noget fra fx gamle balletter, fra musikken, Kuhlau, Niels W. Gade... alle de gamle sagn, der blev bragt til live i Guldalderen i litteratur, operaer og balletter. Læserne vil – hvis de møder nogle af disse værker senere i deres liv – kunne genkende nogle af elementerne fra min historie."

Astronomien, geografien, planter, dyr, m.m....?

"Jeg tror, det stammer fra alle mine egne interesser. Jeg elsker fx roser, og jeg er glad for astronomi. Min morfar var fuldstændig opslugt af astronomien, og han har lært mig at genkende stjernebillederne fra hinanden. Min mor kommer fra Mols, hvor man virkelig kan opleve stjernehimlen, og jeg var et virkelig interesseret barnebarn."

Fx er ravnene Sargin og Vagan = Hugin og Munin?

"Ja, Scarpas Sargin og Vagan skal selvfølgelig give associationer til Odins Hugin og Munin. Jeg har læst mange af de gamle nordiske sagn for vores to drenge, der er meget interesseret i historierne, bl.a. "Erik Menneskesøn" af Lars-Henrik Olsen. Det har altid været spændende at dyrke den nordiske kultur."

Hvad ligger der bag titlen på trilogien, "Morganas kilder"?

"Jeg kan godt lide navnet Morgan. Det er navnet på kong Arthurs søster, Morgan Le Fay. Det er også hende, der lægger navn til skyspejlingerne, Fata Morgana. På italiensk betyder det "feen Morgana". Hun var kendt for blandt andet at kunne skabe slotte i skyerne, som hun brugte til at vildlede og forhekse menneskene med. I den danske guldalderdigtning, er feen Morgana brugt rigtig meget. H.C. Andersen nævner hende som person i flere af sine eventyr, blandt andet i eventyret "De vilde Svaner". Hos B.S. Ingemann har Morgana en fremtrædende rolle i helteedigtene "Holger Danske". I den sidste del af digtene kommer Holger Danske til "den skønne Morganas ø", som ligger uden for tid og sted, og som er befolket af alfer og andre eventyrvæsner. Det er her til denne ø, han forsvinder hen og nyder livet i den skønne Morganas selskab (Morgana giver ham en gylden ring om hovedet, så han glemmer alt om sin gamle verden), indtil han igen, mange århundreder senere, vender tilbage som den ånd, der skal indgyde mod til tapre krigere, der kæmper for Danmark. Navnet Morgana har jeg altså valgt, fordi det har mange betydninger for min trilogi: det er navn på en luftspejling, og navn på en fe (der både karakteriseres som ond og god), og det er dybt

forankret i den danske guldalderdigtning, som jeg trækker på i trilogien."

Det er en utrolig sindrig og tæt vævet trilogi. Hvordan har du bygget din verden, dine verdener op?

"Det overordnede er faktisk meget enkelt. Det er opstået, mens jeg har skrevet. Jeg havde som nævnt et ønske om at få en hel del med fra de gamle fortællinger. Mosekonen, der brygger, elverpigerne, der danser, osv. Alle disse historier gjorde et dybt indtryk på mig, da jeg hørte dem i min barndom. Jeg begyndte at skrive det ind i min eventyrfortælling, og så har det ene taget det andet. Jeg havde også et ønske om, at det skulle være noget nordisk, ikke noget Harry Potter-lignende. Ideerne er kommet langs ad. Mit ønske var at lave en verden, hvor jeg selv kunne drage med rundt og udforske den. Hvad er der af spændende ting i denne her verden?"

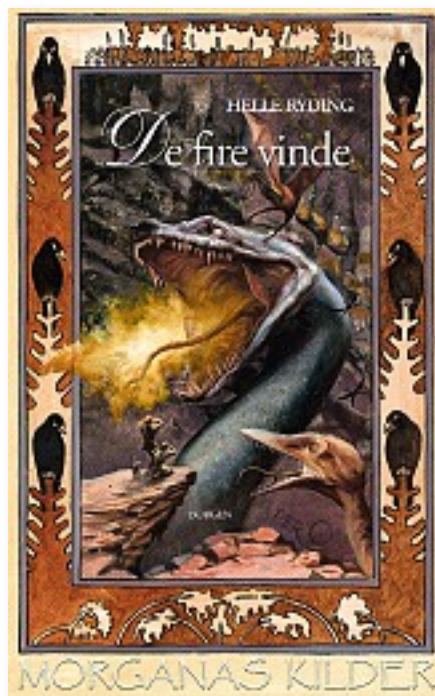
Hvordan har du dog kunnet holde fast i det mere overordnede plot?

"Jeg havde bestemt noget på forhånd, jeg havde en synopsis, hvor jeg havde lavet 6-7 overordnede scener + en slutning. De store scener havde jeg set tydeligt for mig, og det er afgørende for handlingen, men jeg har givet los imellem de store scener. Jeg ville være umiddelbar og have lov til at lade mig føre med. Jeg har lidt af en fotografisk hukommelse, og jeg kan "blade tilbage" til enhver tid. Det kan jeg også på mit arbejde, og det griner vi lidt af.

Der skal hele tiden være mulighed for at gå ud ad nogle andre veje, og jeg har også ændret lidt på strukturen undervejs. Man skal lade sig rive med, når man skriver, blive overrasket og forundret."

Det må ikke have været helt nemt at få alle ender til at nå sammen i "Regnbuestøv"?

"Ja, jeg kunne jo ikke tage livet af Elycia

eller Virtus. Jeg blev også klar over, da jeg skrev på "De fire vinde", at jeg ikke skulle sætte flere ting i gang. Jeg har skrevet rigtig meget om, og jeg har smidt meget væk. Jeg har nøje måttet holde øje med, hvad jeg har skrevet i de andre bind, jeg har ført et lille bogholderi – og er gået langt uden om hovsa-løsninger. Alt skulle forklares ordentligt."

Din redaktør fortalte mig, at det havde været helt umuligt at "snappe" dig i fejl?

"Jeg arbejder nu på deltid, og når jeg cykler på arbejde, tænker jeg tingene igennem og finder ud af, hvordan jeg binder tingene sammen. Jeg har faktisk redigeret meget på cykelturene til arbejdet. Jeg kan godt lide, at regnestykket går op, Jeg står ligesom midt i det, når jeg skriver, og det sikrer en vis orden. Min redaktør har nu da fundet et par ting, men det er ikke meget."

Hvor har du fundet de mange fantastiske "billeder", du bruger i romanerne?

"Meget henter jeg inde i mit hoved. Ellemosen ser jeg straks for mig, mens mossets grønne farve har jeg fra Island.

Jeg tager udgangspunkt i noget, jeg kender, og så tager jeg "Morgana-brillerne" på. Fontænen i vølvens have, hvor guldmedaljonen ligger skjult, har jeg fra Barcelona. Nogle glimt bliver til et fix-punkt, akkurat som hos en maler, der ud fra en detalje i sit motiv fylder mere og mere på."

Hvor kommer landskabsnavnene: Ravns herred, Skaramania, Skaramonte...fra?

"Det er nogen, jeg konstruerer for sjov. Jeg bruger både Etymologisk Ordbog og Ordbog over det Danske Sprog. Jeg slår navne op, prøver at blive inspireret og ender med et ord, jeg godt kan lide. De gamle ordbøger er virkelig skønne at kigge i. Det skal være noget stemningsagtigt, der beskriver egnen, jeg vil fortælle om. Jeg har forholdt mig helt frit, nogle eksisterer kun i mit hoved. Som forfatter er man jo en slags Vorherre. Jeg er selv meget nysgerrig efter at finde ud af, hvordan "mine" landskaber ser ud, men meget skriver sig selv frem!"

Hvad med "folk" som svartalfer, monorfferne, athora, xlox... bare for at nævne nogle?

"En xlox ligner et flyvende X, og så var det ellers bare med at finde et navn. Svartalfer og lysalfer går tilbage til den nordiske mytologi. Nogle er gode, nogle er onde, nogle lyse og nogle mørke."

Fantasy-romanen har – næsten altid – et barn/et ungt menneske som den, der skal redde verden?

"Elycia er helt uvidende om, hvad hun bliver involveret i. Det har været interessant at opdage verden sammen med Elycia, for man ved jo ikke, hvad der venter. Man er spændt på voksenlivet, og det kan forhåbentligt være spændende for læseren at være med på rejsen samme med Elycia. Det handler i høj grad om en modningsproces, og det er vel også det, som læseren i høj grad gerne vil læse om."

Fortsættes på side 12 ... ►

I fantasy-romanen er der ofte lagt store byrder på et barn/ungt menneske. Symboliserer barnet/det unge menneske håbet – eller er det, som Josefine Ottesen siger, fordi "det er en seriøs affære at blive voksen!"?

"Min trilogi er også tro, håb og kærlighed. En tro på, at der ligger et liv og venter, en tro på, at det er værd at kæmpe. Trilogien handler også om kærlighed og tolerance, at man lærer at se lidt mere nuanceret på tingene. Ingen er jo rent onde eller gode! Det er vel i virkeligheden for at vise, at mine personer kæmper for noget. At de kan være ret kompromisløse, når de har fundet ud af, hvad de vil, ja, måske sætte livet på spil! Kig fx på konflikterne i Congo, i Gaza... Vi lærer at se nogen som onde, men hvordan ser de på os? Hvem er de gode? Og hvem er de onde?"

Danmarks
skolebibliotekarer

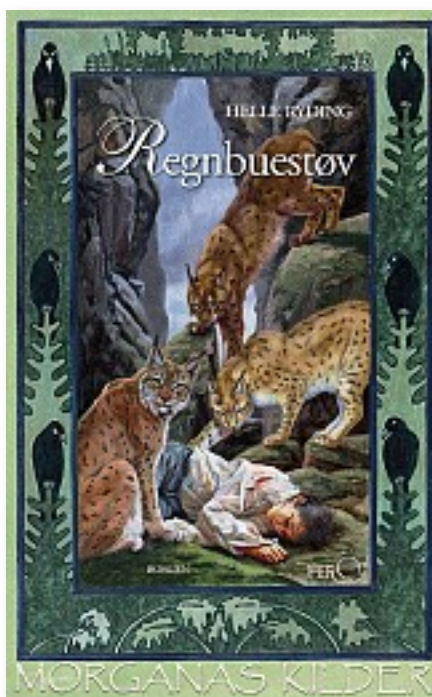
Lokalkreds Storkøbenhavn

Der indkaldes til generalforsamling onsdag den 25. marts 2009 på Lindehøjskolen, Borg-erdiget 105, 2730 Herlev.

Kl. 17-18: Medlemsmøde
Kl. 18-19: Spisning
Kl. 19-21: Generalforsamling

Dagsorden i henhold til vedtægterne.

Venlig hilsen
Frank Gudmann

Elycia er en speciel pige med nogle specielle – også mørke – kræfter. Hvad er det, du vil med hende?

"Først og fremmest er hun en pige, der ønsker at finde ud af, hvem hun selv er. De mørke kræfter kan i øvrigt også bruges for at opnå noget bestemt. Jeg kunne godt have gjort hende mere ambivalent, men jeg har villet vise, at hun har en række muligheder, og at hun har nogle grunde til at gøre, som hun gør. Hendes nysgerrighed har også drevet hende langt. På en måde har hun adoptivbarnets drift i sig: at finde frem til hemmeligheden om sig selv. Hun kunne jo teoretisk være blevet en anden i et andet miljø end hos grev Ulrich. Jeg har gjort meget ud af at gøre hende ubestikkelig. Hun bliver fristet flere gange, men hun holder fast i sig selv. Fx giver hun til slut den tredje verden, Marmoria, til svartfolket. Måske skaber hun i virkeligheden et "fjendeland"!"

Portene imellem verdenerne?

"Det er portvogterne, der har evnen til at åbne portene mellem de forskellige verdener. En leg jeg leger, at man pludselig kommer til et sted og "vupti", så er man inde i en ny verden. "Bryggerporten" (Carlsberg) er naturligvis fra Valby, hvor jeg bor."

Kampen mellem det gode og de destruktive kræfter?

"Elycia har potentialet til det destruktive, der symboliseres af den onde Scarpia, men hun vælger noget andet, hun vil høre til lysfolket! Hun er en meget stærk pige med en både fysisk og psykisk styrke til at klare tilværelsen. Hun er selvfølgelig et slags forbillede, der er bestemt fra starten. Det har været sjovt at skabe sådan en person."

Er det en lyst til at beherske verden?

"Elycia skulle netop ikke give efter for de fristelser, hun udsættes for. Mange mennesker vil jo gerne beherske og lede næsten uanset, hvad det koster, men de kan også give det fra sig til et bedre formål."

Hvis man nu skal forstå, hvad det er, du vil, er det så noget med at holde verdens fremtid – eller noget af den – i sine hænder? Eller hvad??

"Det er lige så meget et ønske om at vise tolerance. Man skal ikke tro på det, man ser først. Man skal tænke med hjertet. Elycia er jo tæt på til sidst, men i virkeligheden bliver hun jo bedt om at se verden fra begge sider. Det er noget med at kunne tilgive, vise tolerance, at kunne elske, selv om man ikke ved alt. At leve i nuet. Hun er jo en meget sanselig pige, og det er naturligvis meget mine egne sanser, jeg har brugt i trilogien. En retfærdighedssans. Fx er figuren Berka en modsætning til det lyse. Lindormen, der er blevet større og større. Egentlig er hun ikke ond, men man ved, hun er det mørkes kilde, når hun fx bliver brugt til noget andet end bare at være i fred. Ufattelige kræfter ligger der i hende. Jeg har brugt nisserne som narrene i historien for at lette stemningen. Det er for at lege lidt med, at det er et eventyr, og så synes jeg selvfølgelig også, at det har været sjovt at trylle med tingene."